

Nemzeti Társalkodó

November 11dik napján 1834

M i n a.

Mina (*Francisco Espozy*) származását, egy elég jó és tehetős familiából, Pampeluna mellett egy kicsin faluban vette, nem egy szegény paraszt fia tehát, a' mint eleinte volna hirlélék; a' revolutio idejében lépett előbb fel a' világ szín padjára, 's ifjú életéről teljesen semmit sem tudhatunk. Unoka ötte *Mina Xavier* 1789ben született, *Zaragozaban* hit tudományt tanult, 's a' revolutio idejében egy *guerilla* csapatot állítván össze, 's ezen csapat vezérlését magára vévén, sok merész tetteket hajtott végre, mig 1811ben elfogattatván Franciaországba küldetett. E' történet után *Francisco Mina* vette át a' sereg vezérlését, 's csak hamar rettenetessé vált a' francziák előtt. Vitéz, fáradhatatlan, 's csudálatra méltó lelki jelenléttel lévén felruházva, nem csak *Navarrában*, de *Alavában* és *Aragonban* is szünetlen gyengítette az ellenség hadi erejét. Mig a' francziák a' *guerillák*kali ütközetekben igen nagy 's szembetűnő veszteséget szenvedtek, Minának csak igen csekély vala vesztesége,

mivel kémjei néki oly derék szolgálatot tet-
 tek, hogy őt az ellenség soha meg nem lep-
 heté, 's midőn őtet sokkal nagyobb erő fe-
 nyegeté, sergei csak egy jeladásra szét oszol-
 va eltűntek, 's kevés órák múlva újra össze-
 gyűlvén egyesített erővel kezdték a' megtá-
 madást. A' francziák 25,000 embert küldöt-
 tek *Navarrába*, de *Mina* megfelelt ezeknek,
 's végre a' tartomány urává lett. Az igazga-
 tóság őtet 1811ben ezeredessé és 1812ben
 generállá nevezte-ki. 1813ban 11,000 gya-
 logságot és 2,500 lovasságot vezérlett, me-
 lyekkel *Pampeluna* bészárását elősegíté, *Za-
 ragoza*, *Monzon* és más helyeket pedig új-
 ból vissza foglalt. Midőn a' békeség meg-
 kötöttetett ő *St. Jean Pied de Portot* ostrom-
 olta. VIIik Ferdinánd visszatérése után fáj-
 dalommal szemlélte hogy ő csak az erősza-
 kos uralkodás helyre állításáért dolgozott, 's
 hiában igyekezett a' királyt más érzésekre
 vezetni és a' Cortesek össze hívására birni.
 Azon ellen párt hatalmas befolyása eszköz-
 léséből, mely a' királyon határtalanul ural-
 kodott, *Mina* parancsnoki hivatalától elmoz-
 dított. Unoka öttse *Xavier* ki 1814ben a'
 vincennesi fogságból elbocsáttatott, bátyá-
 hoz sietett, 's hiven elő adta néki, miként
 áljanak a' dolgok a' fővárosban. Által láták
 hogy a' főváros állapotja sammi reményt nem
 nyújt, 's elhatározzák magokat hogy a' *Cor-
 tesek* által 1812ben alapított polgári alkot-
 mányt helyre állítsák. *Xavier Pampeluná-
 ba* ment, *Francisco* pedig újból öszve gyűj-

té *guerilla* csapatjait, melyeket a' navarrai új kormányozó elosztatott volt. A' mig *Xavier* és a' pampelunai őrizet tisztjei kiket merész célja kivitelére magának előre megnyert, az elhatározó éjszakan egy sáncon békételenül vártak a' *guerilla* csapatra, mely a' vár töltéseket a' feltámasztott latorjákon megmássza, közeledett *Francisco* is, de a' mint neki szemrehányásul tészik, bajtársai gondolkozását előre maga részére megnyerni elmulatta, sőt az eddig elé haszonnal próbált erős italok kiosztását sem használá hogy ez által katonáiba bátorságot önthessen. Békesség idején, ezen titok teljes éjszakai táborozás, gyanut gerjesztett a' seregekben, zúgtak, megállottak és egyszerre szétoszlottak. Hiában igyekezett *Mina* a' sereg előtt lovagolva a' reudet helyre állítani, 's alig vala annyi ideje is, mig e' szerencsétlen történet hírért *Pampeluna* várához a' reá várakozó őrizetnek megküldheti. — Míg ő a' pyrenaeusokon innen kerese menedéket, unoka öttse a' vele szövetséges hadi tisztekkal együtt *Pampelunából* elszökött, hasonlólag Franciaországba szaladt, itt elébb elfogatott, utóbb szabadon bocsáttatott és Angliába küldetett. Az angol kormány évenkénti segedelmet adott néki, 's többszabadság szerető angolok által felsegittetve, *Mexicoba* ment a' spanyolok ellen harczolni. Midőn 1816ban novemberben megérkezett csak igen kevés számból álló sereggel kezdte-meg a'

viadalt, mely sereg csak hamar *Creolok* és *Indusok* által nagyra nevedett, de a' melyet fenytékre és türesre szoktatni nem lehetett. Nagy fáradság és sok nyomoruságok után, véletlen megtámadásai által, egy kevésse kedvező helyezetet szerzett volt magának, míg végre egy hívségtelen barátjától elárultatva a' spanyolok hatalmába esett, a' kik őtet 1817ben novemberben a' *Los Remediosi* táborban főbe lőtték. — Unoka bátyja *Mina Francisco* ez alatt mint számkivetett Párizsban maradt, hol megérkezése után nem soká egy politziái tiszt által elfogtatott, mely törvénytelen cselekedetre a' nevezett tisztet a' spanyol követ vette volt. XVIII-dik Lajos ezért elbocsátotta hivatalából az említett politzia tisztet, és *Mina*-nak évenként bizonyos fizetést rendelt. *Mina* nem is volt háládatlan a' vett jótéteményért. Midőn *Napoleon Elbából* visszatért minden véle való szövetekezést kikerült, 's egész a' király visszatértéig *Gentben* maradt. Csendesen élt *Mina* Franciaországban mind addig míg a' spanyol sereg *Cadixban* a' pártútás zászlóját felüté, ekkor *Navarrába* szökött és itt hirtelen egy guerilla csapatot állított. E' kicsin sereggel *Pampeluna* ellen indult midőn a' lakosok küldöttjei azon tudósítással jöttek elébe, hogy a' város a' constitutiót elfogadta. *Mina* 1821ben navarrai kormányzó lett, de itt szorós katonai rendet követvén igazgatásában, számos ellenséget szerzett magának, kik az ő elmoz-

dittatását kívánták. — Az akkor hatalommal bíró párt, nagy bizodalmat helyeztetvén benne, bizodalma jeléül néki adta által *Galli-ciában* a' fő hatalmat, de ő itt is szoros katonai fenytéket tartott, 's azt hitte hogy nékie annál szigorubb rendet kell gyakorolnia, mentől nagyobb akadályokat tettek néki a' dolgok régi rendszerének barátai ellenébe. Végre 1821ben decemberben ellenségeinek engedni kellett és *Siguenzába* ment számkivetésbe. Miután a' liberalisták 1822ben júliusban győzedelmeskedtek az absolutistákon, *Mina* is *Madridba* hivattatott, 's azon seregnek vezérlése, mely az absolutista felekezetük ellen, kik *Seu d' Urgelben* már új kormányzást is állítottak-fel, küldetett, reá bizattatván seregével *Cataloniába* indúlt. Az ellenség sokkal nagyobb számmal lévén, mint az ő vezérlése alá bizatott sergecske, eleintén csak nagyon csekély előlépéseket tehetett, 's az úgy nevezett *hitvédő* sereg már egész bizonyossággal számola a' győzedelemre, de *Mina* miután az elhatározó ütközetre mindeneket elkészített 1822ben november 29kén oly tüzesen megtámadta az ellenséget hogy az futásnak eredett, 's a' Pyrenaeusokon keresztül kergettetve ott keresett magának menedéket. — 1823ban *Mina* general-lieutenant lett. A' hadi szerencse és okosság néki köztiszteletet szerettek, 's midőn a' francziák Spanyolországba nyomultak, *Mina* egy nagy számból álló sereget vezérelt. *Mina* a' sokkal nagyobb számú és erősebb el-

lenség ellen mely *Catalonia* felé fordult egyenetlen harczra szállani elhatározá magát, 's az ellenségnek minden lépését kétségessé tette. Midőn *Barcellonából* néhány ezeredek hozzá állottak, *Seu d' Urgel* erősséget ostromolni kezdé, mely februarius hónapban hatalmába is esett. Bátorsága és elszántsága nevelte a' cataloniaiak lelkesedéseket, 's táborra naponként újabb seregekkel erősödék. Aprilis hónap óta azon rövid hadakozást, melyben különösen kitünteté magát, elhatározott szerencsével folytatta. Öt ezer fegyveres embert vezérelve minden pontra el tudott jutni, a' hol csak a' francziáknak kárt tehetett, és gyakran megverettetvén, minden veszteségei után újból felkelt 's a' francziákat mindég gyengébb oldalainál támadta meg vagy fenyegette megtámadással. Tartos betegségéből mely őtet több hónapokig munkátlanságban nyügző felgyógyulva, *Barcellonából* 1825ban octoberben egy kicsapást tett, de miután a' déli Spanyolországban történt szomorú eseteket megtudta 's meggyőződött a' felől hogy minden további ellentállás hiában való leend, *Moncey* marsallnak a' város feladását ajánlá. Ajánlása elfogadtatott és a' város feladása alkalmával magára és hozzá tartozóira nézve kedvező feltételeket 's teljes szabad elmehetést kötvén-ki és nyervén, egy francia hajón, melynek igazgatója őtet nagy tisztelettel illette elhagyta Spanyolországot, és 1823ban decemberben Angol országba érkezvén mindenütt valamint

Plymouthban és Londonban is igen nagy megkülönböztetéssel fogadtatott. Ez idő óta mindég Angol és Franciaországokban élt. A' júliusi revolutio után néhány spanyol menekvőket vévén vezérlése alá által ment a' Pyrenaeusokon. A' constitutios párt közt divatozó egyenetlenség, az ő hékolyását anyira gyengité, hogy elintézett munkálkodásába, és terveibe egységet önteni nem tudott. A' *Mina* elintézett terve a' volt hogy a' hegyek közzé vonulva hosszas guerilla hadat folytasson az alatt, míg szövetségesséi az ütközetet a' síksata téren elkezdni határozták. Seregei és szövetségesséi nagy veszteséget szenvedve csak a' *Mina* ügyes vezérlése által menekedhetek-meg a' tökéletes semmivé tételtől. *Mina* mindenektől megfosztatva alig érhető-el a' francia határszélt. Ő mint az üldözés legfőbb tárgya, minden nyomoruságokat 's a' veszedelem legrettenetesebb neméit szenvedte. Midőn *Mina* társaival együtt francia határszélre ért, fegyvereikből kivetkezettek, 's az ország belső részébe vitettek. Később *Mina* Angolországba ment által hol mind addig mulatott, míg *Mária Kristina* özvegy spanyol királyné 's leánya *II. Isabella* királyné nevében igazgató, minden revolutioba elegyedve volt férfiaknak közbocsánatot (amnestia) hirdetvén, *Mina* is ez esztendőben július hónapban házájába visszatért, hol közelebből *Rodil* general helyett, a' fellázzadt tartományok lecsendesítésére, a'

királyné sergei fő vezérének nevezetvén-ki újból fontos dolgok várakoznak reája. —

N. Nnek egy levele a' maga baráttyához, a' franczia revolutio idejében.

AZ EGYENLŐSÉGRŐL.

Én is készülök, kedves barátom, veled együtt, a' politikai egyenlőség' systémájába belé állani. — Készülök arra szinte olyan formán, mint mikor kéntelen voltam megengedni, hogy a' himlőt belém oltsák, a' nélkül, hogy igazán tudtam volna, mit tsináltak nekem. — De ez egy jó és hasznos nyavalya leve, és az én javamra fordula. — Nem holtam-meg benne: és már ezentúl, további élttem' folytában annál jobban fogom magamat érzeni.

Az Egyenlőség' elve, mely első tekintet szerént, oly egyszerű, oly csekély — méjebben és alaposabban nézve mégis oly finom, oly kényes, és elme fárasztó — oly különbözőleg magyarázható, és a' vissza élés által oly kártékonnyá lehető, hogy én azt hiszem: hogy e' jelen idő pontban, midőn ezen elvnek kell a' mi törvényadásunk egyik fenéktalpát kitsinálni, alig lehet elég figyelemmel és vigyázással arra törekedni, hogy arról egy helyes megfogást szerezhessünk.

Azt szokták közönségesen mondani: jobb az egész világgal együtt tévelyegni, mint e-

gyedül igazának lenni, — és egyenesen megvalva, félek, hogy néha kísértetlátó vagyok, a' nélkül, hogy azt magam tudám: kiváltképpen mikor minden iparkodásom ellenére is, nem tudok annyira menni, hogy oly sok jó fejekkel és szép elmékkel együtt, mint te, barátom! az egyenlőség elvét a' természetben megpillanthassam. — Ellenben én éppen ott az egyenetlenségnek, és kontrasztoknak olyan sűrű elegybelegységit veszem észre, hogy bosszúból szemeimet béhunyom, — füleimet bédugom, belső érzésemet a' nagyobb csoport vélekedései között fogva tartom, és áment mondok, midőn ez a' természeti egyenlőséget prédikálja. —

De azonban mégis húz engemet a' vonzódás, hogy újra vizsgálódjam ama minden elveknél hiresebb elv felett: *Az emberek egyenlően születnek.* — Egyenlők erejekre nézve? — kérdem ön magamtól: — Nem! Egyenlők testi növésekre nézve? — Nem! Egyenlők szépségre nézve? — Nem! Egyenlők szívjóságra nézve? Oh éppen nem! Egyenlők talentumokra nézve? Semmiképpen nem! — Egyenlők tulajdonra nézve? Fájdalom! éppen nem. — Egyenlők jussaikra nézve? — — — Itt már van valami megakadásom mert nem olyan világos előttem: hogy tulajdonképpen mik azok a' *jussok*? — 's ezen kívül ezen jussok igen sokfélék is. — Vélekedésem szerint, *juss* az, a' mit más töllem igaztalanság nélkül meg nem tagadhat. — De ki ez a' „*más*“ a' ki azt töllem meg

nem tagadhattyá? mi az az igaztalanság? — Az a „*más*“ vagy a természet, a mely engemet felvészen, midőn egy puszta szigeten születtem, — vagy a társaság, mely engemet elfogad, midőn egy polgárosított nép között a világot megpillantom.

— Ha tsupán csak a természethez tartozom: úgy azon jussal születtem, hogy egy néhány szempillantásig szabad levegőt szívjak, 's azután éhrel meghaljak, mihelyt embertársaim rollam nem gondoskodnak. — Vau továbbá ezen természeti állapotban azon jussom is, hogy azután egy kevésbé tovább is éhezzen, ha felnövé, dologtalanná, vagy pedig egy ügyetlen vadásszá vagy halásszá lettem. — Eléhezésből, vagy erőtlenedésből egy ügyesebb vadász mellett elveszhetek, a ki mellettem talán felettébb megterhelt gyomor miatt hal-meg.

De ha a társaság engemet a maga kebelébe felvészen: ez már egészen más eset. — A társaság egy emberi miv, és nem csak mesterségtelen tsupán természet: — az egy szabály szerénti egyesülés: — egy erköltsi emberi nyaláb. — A kötő, mely ezen nyalábat együtt tartja, neveztetik igasságnak: — ez a kötő sok egyes fonal ágakból áll, mellyek törvényeknek neveztetnek. — És az a jus, melyet én nyerek akkor, midőn ezen nyalábban születtem, nem egyéb, hanem az, hogy az én nyalábbeli társaimmal együtt nem többé 's nem is kevesebbé, mint ők, — és ők nem többé 's nem kevesebbé, mint

én, — megkötetve legyünk.

Első tekintetre úgy tétzhetnék, mintha ez a' jus — egy ilyen nyalábba belé köttetve lenni — sem nem igen hasznos, sem nem igen felséges sors volna; — de megjegyzem mégis töstént utánna, hogy én ez által az erőben sokat nyerek, és hogy én — ha az én szomszédaimnak egy keveset a' magaméból engedek vagy költsönözök — ellenben töllök együtt hasonlithatatlanul több erőt nyerek, mint a' mennyit én nekik adhatok. — Ha szintén kéntelen vagyok is némű némű szorítást magamon ezen kötés által elfogadni és szenvedni: ha szintén elvesztem is azon tehetséget; hogy szabad önkény szerént mozgathassam magamat, — de ellenben megnyerem azon hasznót, hogy szomszédaimnak minden régulatlan mozdulattyaítól bátorságosítva vagyok. — Ők nekem több kárt nem tehetnek, mint én tehetek nekik; — és a' közönséges nyalábi köttetésnél fogva oltalmazuk és támogattyuk egymást költsönösön. — Ezek valójában igen valódi hasznok, és az így értett egyenlőség igen könnyen érthető, és világos előttem is, melyért kész vagyok azt egész szívemből, lelkemből elfogadni. —

De hogy mind ezt így által láthassam: erre nekem bizonyos komoly gondolkozás, és okos megfontolásbéli réa szorittás kellett. — És ki kezeskedik nekem az iránt, hogy minden társaim a' nyalábban éppen így gondolkoznak és következtetnek, mint én? Fájdalom! inkább éppen az ellenkezőtől kell

félnem. — Mert némelyek közülök, — a' kik talán kevésbé egyenesek, mint én, sőt görcsösek, bogosak lévén, nem a' legtetzőbb helyhezethen találják magokat — majd másokat arra igyekeznek réá beszélleni, hogy mindnyájoknak egyenlő jussok van önkény szerént a' nyalábban ez vagy amaz helyet foglalni — hogy a' nyaláb rendetlenül van rakva, 's igen rosszul van kötve, mivel őket felettébb szorittya: — hogy annak kötője egyiket inkább vágja, vagy sinórozza, mint a' másikat, 'sat.

Minthogy tehát közönségesen véve, az ember nem könnyen engedi magát nyomtatni, vagy szenvedésben tartatni: könnyen megeshetik; hogy majd ők, a' magok görbeségek, fatsarosságok kiméllésére vagy fedezésére nagy számú botokat, pálczákat, karókat vonnak magok mellé a' nyaládba; és ezek osztán oly szabályatlanul, és oly sokáig fognak berzenkedni, rázkodni, és egymást feszengetni, míg az őket befűző kötelet elpattantják, és míg az egész nyaláb szélyel foszlik. — Már most az egyenlőség nem fog egyébben állani: hanem oly sok horgas botoknak, tüskés páltzáknak, görtsös, bogos daraboknak számtalan öszve rázkodásai között ugyan aunyi puffakat, vak ütésekét kapni, 's megint visszánózni, minthogy mindnyájon egy ilyen zavarban, zenebonában a' legjobb és legkényelmesebb helyért fognak veszekedni és viaskodni, a' nélkül, hogy megsejdditenék azt: hogy egy ilyen felbomlott

nyalábban végezetre minden helyeknek egyaránt rosszaknak kell lenni; — ellenben egy rendesen egyberakott és öszvefűzött kötött nyaláb a' kárpotlásoknak nagy sokaságát szerzi-meg, melyek minden helyeket szinte egyformán jokká tésznek. — De következőleg ezek a' sok puffok, ütések, dőfések magoknak a' dőfőknek és dőfettetteknek, a' pufáloknek és pufáltattaknak egyaránt elszenvedhetetlenek lésznek: — a' zürzavar lassan lassan tsendesedni kezd: — elé áll valahonnan (az honnan talán nem is lehetne gondolni) egy ügyes erdőlő, vagy favágó: — egybe szedi a' szélyel hányt vesszőket, ágbogokat: — ismét öszveköli, tettzése szerénti erősebb kötéssel egy ujj nyalábra; és az igaz egyenlőség ismét ott fog találatni. —

Ez egy tsekély, egy közönséges, de talám alkalmasint talált képe az emberi társaságnak. — Vélekedésem szerént a' politikai egyenlőség elve éppen akkora mértékben lehet káros, a' mekkorában hasznos, a' szerént, a' mint az helyesen vagy helytelenül értetik. — Sőt úgy tettzik, hogy ez az elv hathatóbb a' polgári társaság' épületét elrontani, mint felemelni, és megerössíteni. — Mert ha egy épületnek kövei — melyeknek csak ugyan valóban egyenlő jussok van minden helyekre — azt akarnák magoknak kikötni, hogy az épületet ők építsék, és az építő mestertől elzsarolni kívánnák azon just, hogy őket rakassa, és rendezze: így az épület soha fel nem emelkedhetnék, vagy leg-

alább soha igaz szabály szerint nem lehetne. — 'S ám légyen, hogy felemelkednék; de azon pillantatban mingyárt ismét öszve omlanék, ha a' kövek, a' nyomást nem szenvedhetvén, szabad önkény szerint helyeiket változtatni akarnák:— ekkor ők mind szépen tökéletes egyenlőségben lennének — szer-
te szélyel a' földön. (végzete következik).

IIdik J ó z s e f

IIdik József császár 1784ben Csehországban lévén, ekkor ott oly szűk termése volt a' gabonának, hogy a' szegényebb nép osztály a' buza és kenyér szerfeletti drágasága miatt éhhalásnak vala kitétetve.

IIdik József legottan nagy mennyiségű gabonát szállíttatott Csehországba 's a' szegénység közt kiosztatni rendelé. — Eppen egy rakás ily gabonával terhelt szekerek állottak egy tisztviselő háza előtt kire a' gabona kiosztása vala bízva. Egy sereg paraszt a' ház körül állott, 's nyugtalanul várá az oly szükséges segedelem kiosztását. A' császár éppen itt ment-él szekérével, látá a' sereg parasztságot, 's hallá miként zugnak a' hosszas várakozásért. Legottan megállíttatá szekerét, 's kérdé: „*mi történik itt?* A' szegénység így felel: „*rég várakozunk már itt szekereinkel és lovainkal eggyütt, a' császártól nekünk adatott gabona segedelem után, de még sem elégítettünk-ki, pedig még nyolcz*

jó órát kell utaznunk hogy haza érhessünk.“

A' császár a' sokaság közt egy jobhacs-
kán öltözködött embert pillantván-meg, se-
léje fordúlt 's kérdé: ki légyen?

„*Én N. N. tisztviselő jegyzője vagyok*“
felele ez.

„*Miért nem elégítődnek ki hamar ezen
emberek?*“

„*Én nem tehetek rolla, mert a' tiszt-
viselő úr nincs jelen. Nem lehet pedig ta-
gadnom hogy ezen embereknek igazok van,
ha oly hosszas várakozás után elvesztik bé-
ketüresüket.*“

„*Hol van a' tisztviselő?*“

„*Itt van maga házában, még ebédnél ül.*“

A' császár kiszállott szekereből. Egy na-
gyon egyszerű forma ruhában lévén öltözve,
senki meg nem esmeré. Bement a' tisztvise-
lő házába, 's itt az asztalnál egy igen szá-
mos társaságot tanált. —

„*Ki az úr?*“ kérdé a' tisztviselő, he-
lyéből legkisebbé sem mozdulván-meg.

„*Hadnagy császári szolgálatban.*“ va-
la a' felelet.

„*Mivel szolgálhatok a' hadnagy úrnak?*“

„*Csak azzal hogy ezen szegény parasz-
tokat már valahára elégítse-ki, kik oly rég
óta várakoznak.*“

„*Még várhatnak.*“

„*De már felette rég várakoznak, 's
még felette nagy utat kell tenniük, mig ha-
za érhetnek.*“

„*Mi baja azzal a' hadnagy úrnak?*“

„Emberileg kell mindennek éreznie, és senkit sem kell ok nélkül sanyargatni.“

„Kimélje erkölcsi tanitását hadnagy úr, én jól tudom mit keljen cselekednem és mit elmulatnom, 's én e részben senkitől is, kinek ehhez semmi köze nincs, magamnak utasítást adatni nem szenvedek.“

„Ha így van a' dolog, úgy jelenthetem az úrnak, hogy többé a' gabona kiosztásra gondja ne legyen. Hallja barátom (a' tiszti jegyzőhöz fordulva) elégítse ki tőstént ezen embereket, az úr ezennel tisztviselő.“

A' tisztviselő és vendégei elbámulva és megrettenve néztek az esmeretlenre.

József császár így szólt a' tisztviselőhöz:

„Esmérje-meg bennem császársját; az úr el van bocsátva szolgálatjából.“

E' szók után hirtelen elhagyta a' tisztviselő szobáját, felült szekérébe és tovább ment.

Orvosi segedelem.

N. N. mező városban meghatározottatott nem régiben, hogy a' halalos jelentésekben jegyeztessék-fel az: hogy a' megholt, a' maga nyavalyájában élt é orvosi segedelemmel vagy nem? — Csak hamar egy parasztnak haláláról való jelentés, a' falusi kerület orvossától kiadva, így hangzik: Aprilis 1ső napján itten megholt N. N. nevü földműves a' kerületi Seborvos' segedelmével.

K. J.